

**Lærerveiledning til
«René» fra
Snytt ut av nesa
av Thomas Korsgaard**

Mål med opplegget:

Å vekke elevenes interesse for skjønnlitteratur:

- ✓ gjennom at elevene utforsker tekstene
- ✓ gjennom at elevene setter ord på sin personlige leseopplevelse
- ✓ gjennom at elevene diskuterer temaer som tas opp i teksten og får innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser
- ✓ gjennom at elevene reflekterer kritisk over tekstenes påvirkningskraft og troverdighet, og opptre etisk og reflektert i kommunikasjon med andre
- ✓ gjennom at elevene bruker skjønnlitterære tekster som inspirasjon og modell for egne tekster

Før lesing

Forslag til klassesamtaler:

- Hvilke forventninger får du til teksten når du vet at det er en novelle du skal lese? Hvilke sjangertrekk kjenner du?
- «René» er en del av ei novellesamling som heter *Snytt ut av nesa*. Hva slags assosiasjoner får du når du hører tittelen på samlinga?
- Tittelen kan tolkes på flere vis alt etter hvordan en velger å lese den. Hvordan kan tonefall og stemme spille inn på forståelsen av tittelen?
- Thomas Korsgaard er en kjent dansk forfatter. Han skriver ofte om klasse og fattigdom. Gir tittelen deg nye assosiasjoner når du vet dette?
- Hva innebærer det at noen har lav *sosioøkonomisk* status?
- Hvilke dårlige sirkler kan man havne i om man sliter med helseproblemer eller er dårlig stilt økonomisk?
- Studer omslaget på boka. Hva kan koblingen mellom illustrasjon, farger og tittel være?
- Snakk sammen om hva slags rolle blikkfanget og fargekontrastene spiller når en skal tolke bildet på bokomslaget.

Under lesing

- Strek under eller marker setninger og avsnitt som gjør inntrykk på deg mens du leser. Enten handlinger du blir følelsesmessig berørt av eller formuleringer du liker eller stusser over.
- Ta en pause etter ti sider og skriv ned noen stikkord. Hva tror du har skjedd før novella startet? Hva tror du kommer til å skje videre?

Etter lesing

Organiser elevene i par og la dem samtale om spørsmålene under. Be elevene om å skrive stikkord underveis, for disse notatene vil de få bruk for senere. Når elevene har snakket om spørsmålene, setter de seg sammen i større grupper på seks til åtte i hver. Den eldste og den yngste på gruppa får i oppgave å velge ut ti av samtaleoppgavene som de opplever dekker novellen. De kan svare på spørsmålene etter tur, men det er fint å oppfordre elevene til å være aktive bidragsyttere og fylle ut og bygge videre på hverandres synspunkter. Avslutt opplegget med en felles lærerstyrt samtale i klasserommet, der de ulike gruppene får presentere noe av det de har snakket om.

- Hvem er Patrick? Fortell alt dere har lært om ham gjennom teksten. Hvor gammel tror dere han er? Begrunn.
- Hva er det Patrick gjør i åpningen av novella? Hva forteller det oss om tidspunktet novella er satt? Hvorfor er tidspunktet på året viktig for hvilken effekt teksten har på leseren?

- Hvorfor er moren lukket inne på rommet sitt? Hva tror dere hun gjør der inne? Hvorfor er hun «alltid hjemme»?
- Hvem er René? Hvorfor har novella fått navn etter ham? Gjør det noe med hvordan vi forstår teksten?
- Hva har skjedd før novella startet? Tenker dere annerledes om dette nå, når dere har leste hele teksten, enn dere gjorde underveis i lesinga? Hva fikk dere i så fall til å endre mening?
- En god del tekst er skrevet MED STORE BOKSTAVER. Hvilken effekt har dette virkemidlet?
- Hvem har perspektivet i denne teksten? Er det noen steder hvor det er uklart?
- Novella er utpreget scenisk. Hva innebærer det, og hva gjør det med leseopplevelsen deres? Gi noen eksempler på scener fra teksten.
- Mye informasjon kommer fram gjennom replikkene og ikke gjennom fortellerstemmen. Hva gjør dette virkemidlet med forståelsen deres av hva som skjer?
- Er det andre virkemidler i teksten dere opplever som interessante? Gi eksempler og begrunn.
- Patrick misforstår først hvem de fire på trappa er og hvorfor de er der. Hvem tror han at de er og hvem er de? Hva slags reaksjon skaper misforståelsen i deg som leser? Hva slags reaksjon tror dere forfatteren er ute etter å skape?
- Hva er vendepunktet i novella? Hvordan blir situasjonen endret?
- Moren skylder kun «tjuefiretusenåttehundreogtretti kroner». Hva tror dere kan være årsaken til at hun ikke klarer å skaffe disse pengene i tide?
- Heidi fra innkrevingsetaten har på seg en brosjé fra barna sine – den er formet som et juletre, med lys og lyd. Hvorfor tror dere hun begynner å snakke med Patrick om denne brosjén? Hvordan kan vi si at samtalen er både skrekkelig dårlig timet og skrekkelig godt timet samtidig?
- Patrick prøver å finne ut hva som egentlig foregår, men får ikke svar av verken moren sin eller de fire andre voksne. Hva slags grunner kan de voksne ha for ikke å svare ham?
- Hva gjør Patrick på slutten av teksten? Hva tenker han selv er grunnen til at han gjør det han gjør? Hvilke ubevisste grunner kan han ha?
- Hva gjør moren til Patrick med situasjonen? Hva ville dere gjort hvis dere var henne?
- Hva tror dere skjer med Patrick og moren hans etter at novella er over?
- Tenker dere at scenen som utspiller seg i andre halvdel av novella er realistisk? Hva opplever dere som urealistisk ved den? Gjør et nettsøk og se om dere kan finne virkelige historier som ligner.
- Kanskje dere har lært om realismens slagord «å sette problemer under debatt». Hvilke problemer er det denne novella kan sies å sette under debatt?

Videre

- Les flere av novellene i novellesamlingen. Blir budskapet til forfatteren tydeligere eller mer komplekst når dere leser flere tekster?
- Lær mer om forfatteren Thomas Korggaard. Lytt for eksempel til [dette intervjuet på NRK](#).
- Korggaards litteratur er sterkt preget av hans egen oppvekst. Skriv en novelle der du bruker din egen oppvekst som inspirasjon.
- Sammenlign novellen med utdraget fra romanen *Andres selskap*. Hvordan kan disse to fortelle noe om likheter og ulikheter mellom to vidt forskjellige samfunnslag?

Kompetansemål i norsk

VG1:

- lese, analysere og tolke nyere skjønnlitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk
- gjøre rede for og reflektere over bruken av retoriske appellformer og språklige virkemidler i sakprosa-tekster
- lytte til andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i diskusjoner
- bruke ulike kilder på en kritisk, selvstendig og etterrettelig måte
- greie ut om og drøfte norskfaglige eller tverrfaglige temaer muntlig
- kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping

VG2:

- bruke tilbakemeldinger og kunnskap om språk, tekst og sjanger til å utvikle egne tekster
- bruke fagkunnskap og retoriske ferdigheter i norskfaglige diskusjoner og presentasjoner

VG3:

- analysere og tolke romaner, noveller, drama, lyrikk og sakprosa på bokmål og nynorsk fra 1850 til i dag og reflektere over tekstene i lys av den kulturhistoriske konteksten og egen samtid
- utforske og reflektere over hvordan tekster fra den realistiske og den modernistiske tradisjonen framstiller menneske, natur og samfunn
- bruke fagkunnskap og presist fagspråk i utforskende samtaler, diskusjoner og muntlige presentasjoner om norskfaglige emner

Kompetansemål i samfunnskunnskap

- utforske og presentere dagsaktuelle tema eller debatter ved å bruke samfunnsfaglege metodar, kjelder og digitale ressursar, og argumentere for sine egne og andre sine meiningar og verdiar
- drøfte korleis personleg økonomi, kommersiell påverknad og forbruk påverkar enkeltpersonar, grupper og samfunnet
- innhente informasjon om forskjellige former for sosial ulikskap i Noreg og drøfte samanhengen mellom ulikskap og utanforskap
- vurdere korleis utøving av makt påverkar enkeltpersonar og samfunn